

KOTINA KONNEVESI

MAAHANMUUTTAJIEN
KOTOUTTAMISSUUNNITELMA

2022–2025

Sisällys

JOHDANTO.....	8
KÄSITTEET	9
MAAHANMUUTTO.....	9
Maahanmuuttostrategia	10
VÄKILUVUN JA VÄESTÖRAKENTEEN MUUTOKSET SEKÄ KANSAINVÄLISTYMINEN	11
Väestön kehitys Konnevedellä	12
HUOLTOSUHDE, MAAHANMUUTTO JA TYÖLLISYYS.....	13
KOTOUTTAMINEN KUNNAN TEHTÄVÄNÄ.....	14
Kunta kotouttajana.....	15
Konnevedellä kotoutetaan	15
SOTE UUDISTUS JA KOTOUTTAMINEN	16
Tulkkipalvelut	17
Työhallinnon palvelut	18
Poliisin palvelut.....	18
Digi- ja väestörekisteri	19
Kelan palvelut	20
Verotoimisto.....	20
Asuminen.....	20
KUNNAN PALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE	21
Sosiaalipalvelut.....	21
Lastensuojelu.....	21
Perhetyö	21
Perheneuvola.....	21
Vammais-, vanhus- ja mielenterveyspalvelut.....	22
Vammaispalvelut	22
Vanhuspalvelut.....	22
Mielenterveyspalvelut.....	22
Terveyspalvelut	22
Varhaiskasvatus.....	23
Päivähoito	23
Koulutuspalvelut.....	23
Aamu- ja iltapäivätoimintaa	23
Esiopetusta	23
Perusopetusta.....	23
Perusopetukseen valmistava opetus.....	23

Opinto-ohjaus.....	24
Kunnan muut palvelut.....	24
Vapaa-aikatoimi.....	24
Konneveden työpaja.....	24
Konneveden kirjasto.....	24
Konneveden seurakunta.....	25
TOISEN ASTEEN KOULUTUS.....	25
Lukio-opinnot.....	25
Ammatilliseen perustutkintoon.....	25
Valmistava koulutus.....	25
Ammatillista erityisopetusta.....	25
Oppisopimuskoulutus.....	25
VAPAAEHTOIS- JA JÄRJESTÖ TOIMINTA.....	26
Punainen Risti.....	26
Konneveden 4H.....	26
MLL:n Konneveden.....	27
MAAHANMUUTTAJIEN TIETOPAKETTI.....	27
PAKOLAISTEN VASTAANOTTO.....	27
Alkukartoitus tai – haastattelu.....	28
Kotoutumissuunnitelma.....	29
Erityisiä toimenpiteitä tarvitsevat maahanmuuttajat.....	30
KOTOUTUMISESTA AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN KUNNILLE.....	31
ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN.....	33
INFORMOINTI SUUNNITELMA.....	34
YRITYSTEN JA MAAHANMUUTTAJIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ.....	34

LIITTEET

LIITE 1

PAKOLAISEN POLKU

LIITE 2

TYÖPERÄINEN MAAHANMUUTTO

LIITE 3

TURVAPAIKAN HAKEMINEN

LIITE 4

KIINTIÖPAKOLAISTEN VALINTA

LIITE 5

LÄHTEITÄ JA TIETOLINKKEJÄ

JOHDANTO

Suomen kansainvälistyessä maahanmuuttajien kotoutumisesta ja integroinnista on tullut ensiarvoinen tehtävä. Kotouttaminen ei ole ainoastaan kunnan tehtävä. Se on meidän kaikkien tehtävä.

Maastamuuton ja maahanmuuton taustalla on erilaisia syitä kuten perheeseen, opiskeluun ja työelämään liittyviä ja sen mahdollistavat erilaiset kansalliset ja kansainväliset sopimukset ja lait. Erilaiset konfliktit, köyhyys, luonnon katastrofit ja ilmastonmuutokset aiheuttavat myös muuttoliikkeitä. Maahanmuutto nähdään sekä mahdollisuutena että haasteena. Mahdollisuudet liitetään usein huoltosuhteen muutokseen, yhteiskunnan moninaistumiseen ja kulttuurien rikastumiseen sekä osaamisen lisääntymisenä. Haasteet liittyvät erilaisien kulttuurien, uskontojen ja arvojen mahdollisiin ristiriitoihin, sopeutumiseen ja työllisyyteen. Maahanmuutto tarvitsee onnistuakseen hyvän suunnitelma.

Kotouttamissuunnitelma toimii perustyökaluna kunnassa tehtävälle maahanmuuttotyölle. Suunnitelman tarkoituksena on turvata yhtäläiset palvelut kaikille kunnan asukkaille. Suunnitelman tavoitteina ovat tukea kunnan palvelutarjonnan kehittämistä maahanmuuttajien tarpeita huomioivaksi sekä maahanmuuttajien hyvinvoinnin, osallisuuden ja oman vastuunoton vahvistaminen kotoutumisessa sekä turvata maahanmuuttajien aktiivinen osallisuus, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistyminen ja elinvoimaisen toimintaympäristön luominen. Kotouttamistyöskentelyä ja toimintaa ohjaavat arvot ovat oikeudenmukaisuus, inhimillisyys ja avoimuus.

Tulevaisuudessa voimaan astuva Sote-uudistus tulee muokkaamaan ja uudistamaan voimakkaasti mm. kotouttamiseen liittyvää lainsäädäntöä ja tehtävänjakoja. Tämän osalta olemme siis vielä odottavalla kannalla.

”Maahanmuuttajia ei kotouteta sosiaali- ja terveystoimen asiakkaiksi,
heidät kotiutetaan Konneveden aktiivisiksi kuntalaisiksi”

KÄSITTEET

Ulkomaalainen; Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen

Maahanmuuttaja; Maasta toiseen muuttava henkilö. Yläkäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä

Siirtolainen; Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Vieraskielinen; Suomessa asuva henkilö, jonka äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Ensimmäisen polven suomalainen; Suomeen muuttaneen henkilön täällä asuva jälkeläinen

Pakolainen; Henkilö, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan ja jonka UNHR katsoo olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen; YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahan-tulolupa Suomen talousarviossa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

Turvapaikanhakija; Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei vielä ole oleskelulupaa Suomessa.

Kansainvälistä suojelua saava; Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun perustella.

Paluumuuttaja; Ulkomaalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten Inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä. Viimeksi mainitut ovat kansallisuudeltaan, muttei kansalaisuudeltaan suomalaisia.

MAAHANMUUTTO

Ihmiset muuttavat pois kotimaastaan useista eri syistä. Tämän muuton mahdollistavat erilaiset kansainväliset sopimukset, lait ja niiden myötä tulevat velvoitteet. Ihmiset muuttavat perheen, opiskelun tai työnteon vuoksi, mutta myös erilaisten katastrofien ja kriisien seurauksena kansainvälisen suojelun piiristä. Maahanmuuttopolitiikasta ja maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelusta vastaa Suomessa sisäasiainministeriö.

Sisäasiainministeriössä maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyvä lainsäädäntö ja sen kehitystyö pohjautuvat Suomen hallituksen linjaamiin tavoitteisiin, Euroopan unionin (EU) lainsäädäntöön sekä Suomea sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin. Laeista keskeisempiä ovat ulkomaalaislaki, laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä, laki kansainvälistäsuojelua hakevien vastaanotosta, laki kotoutumisen edistämisestä ja kansalaisuuslaki.

Maahanmuuttostrategia

Valtioneuvoston periaatepäätöksellä vuonna 2013 valmisteltu ”Suomen vuoden 2020 maahanmuuttostrategian” keskeinen viesti on se, että Suomeen muuttavat ja asettuvat ihmiset on otettava mukaan rakentamaan maan tulevaisuutta. Heidät tulee nähdä osallisina ja aktiivisina toimijoita, ei vain palvelujen ja toimenpiteiden kohteena” (sisäministeriö 2015). Maahanmuuttostrategia on ryhmitelty kolmeen kokonaisuuteen

Suomi on turvallisesti avoin

- Menestyäkseen muuttuvassa maailmassa Suomi tarvitsee aktiivista, suunnitelmallista, ja kohdennettua työperusteista maahanmuuttoa.
- Ihmisten liikkuvuus edellyttää Suomelta sekä avoimuutta että maahanmuuton hallintaa
- Suomi on sitoutunut antamaan kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville.
- Maahanmuuttopolitiikan hyväksyttävyyden ja maahanmuuttajien oikeudet varmistetaan selkeällä lainsäädännöllä, toimivilla käytänteillä ja läpinäkyvällä viranomaistoiminnalla

Jokainen löytää paikkansa

- Maahanmuuttajat kotoutuvat Suomeen työn, koulutuksen, päivähoidon, harrastusten, järjestötoiminnan sekä arjen vuorovaikutuksen kautta.
- Mahdollisuus perheen yhdistämiseen on usein olennaista maahanmuuttajien onnistuneelle kotoutumiselle.
- Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset palvelut tukevat hyvää kotoutumista.
- Maahanmuuttopolitiikalla vaikutetaan siihen, että Suomeen tulijat voivat hyödyntää monipuolisesti osaamistaan ja osallistua yhteiskunnan rakentamiseen.
- Kotimaisen kielen oppimisella ja henkilökohtaisella verkostolla on suuri merkitys yhteiskuntaan osallistumisessa

Monialaisuus on arkea

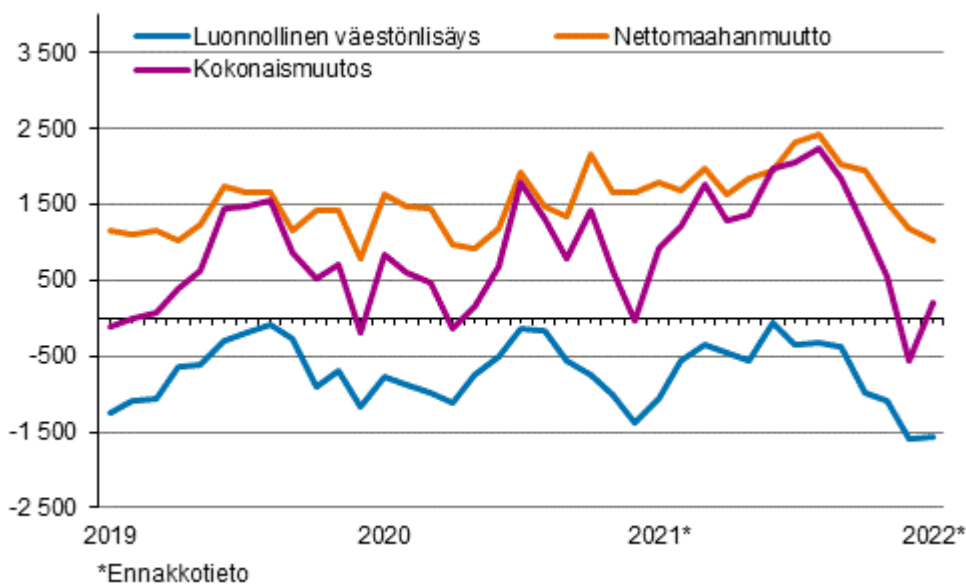
- Suomalaisen yhteiskunnan perusarvot, erityisesti ihmisarvon loukkaamattomuus, luovat perustan moninaisuuden hyväksymiselle.
- Jokaisella on vastuu myönteisestä vuorovaikutuksesta ja ennakkoluulojen murtamisesta arjessa

VÄKILUVUN JA VÄESTÖRAKENTEEEN MUUTOKSET SEKÄ KANSAINVÄLISTYMINEN

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli vuoden 2022 tammikuun lopussa 5 549 807 hlöä. Väestöstä ulkomaalaistaustaisia vuonna 2020 oli 444 031 henkilöä eli 8 prosenttia.

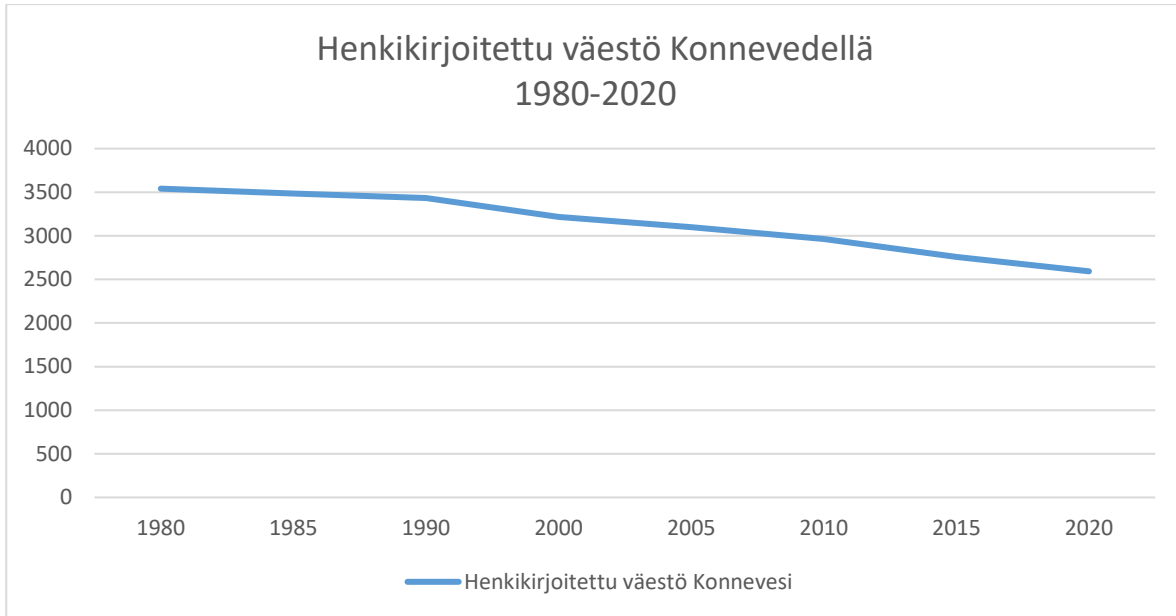
Tammikuun 2022 aikana maamme väkiluku kasvoi tammikuun 2022 aikana 208 hengellä. Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoa oli 1 021 enemmän kuin maastamuu-
ttoa.

Väestönkehitys 2019–2022*

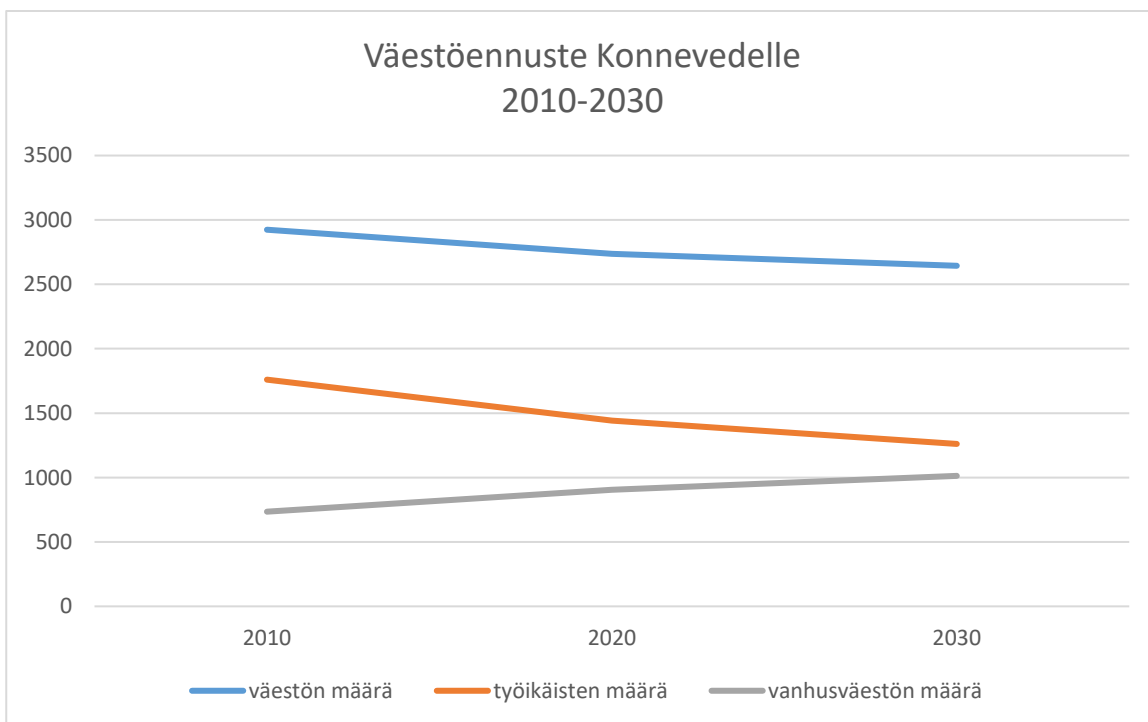

Väestön kehitys Konnevedellä

Konneveden väkiluku oli heinäkuussa 2020 2 617 hlöä. Konneveden yleinen väkiluvun kehitys on ollut negatiivinen jo useamman vuoden ajan.

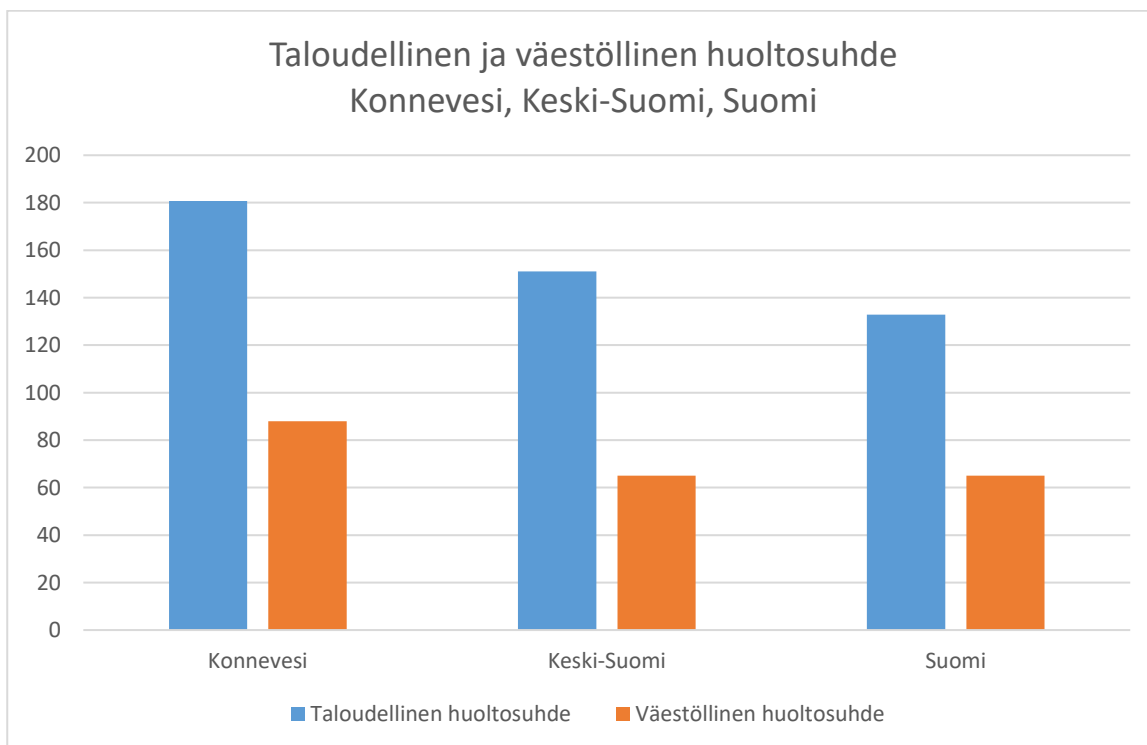
Konneveden väestön ikärakenteen odotetaan edelleen vanhenevan yli 65 – vuotiaiden osuuden selkeästi kasvaessa ja työikäisten (15–64 v) määrän vähetessä. Tämän suuntaisella kehityksellä on negatiivinen vaikutus syntyvyyteen ja huoltosuhteeseen.

HUOLTOSUHDE, MAAHANMUUTTO JA TYÖLLISYYS

Huoltosuhde kuvaa sitä osaa väestöstä, jonka työlliset joutuvat elättämään. Työttömiin ja työvoiman ulkopuoleisiin lukeutuu koko ei-työllinen väestö; työttömät, eläkeläiset, lapset, omaa kotitalouttaan hoitavat henkilöt. Huoltosuhde nousee työllisyystilanteen heikentyessä ja laskee työllisyystilanteen parantuessa. Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0–14 v.) ja vanhusten (yli 64 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15–64 v.) määrään. Taloudellinen huoltosuhde vertaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää työllisten määrään.

Väestön ikääntyminen ja eläkeikäisten määrän kasvu merkitsee huoltosuhteen pysymistä korkealla tasolla. Pysyvän maahanmuuton ajatellaan vaikuttavan myönteisesti ikärakenteeseemme, koska Suomeen muuttavat pääsääntöisesti nuoret aikuiset ja useat heistä perustavat täällä perheen (Sisäministeriö 2015). Vuonna 2020 Konneveden kunnan väestöllinen huoltosuhde oli 88. Samana vuonna taloudellinen huoltosuhde oli 180,7.

(Tilastokeskus 2020 ja 2021)

Maahanmuutolla nähdään työllisyyteen olevan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Myönteisiä vaikutuksia ovat mm. maahan tulevan nuoren työikäisen väestön positiivinen vaikutus huoltosuhteeseen, tietotaidon lisääntyminen ja yritysten kansainvälistymispyrkimysten helpottuminen kaksikielisen väestön lisääntyessä. Haasteena maahanmuutossa on ulkomaisten korkeampi työttömyysaste verrattuna valtaväestöön, etenkin pakolaistaustaisten osalta.

KOTOUTTAMINEN KUNNAN TEHTÄVÄNÄ

Laki kotouttamisedistämisestä toimii kotouttamissuunnitelman lähtökohtana. Kotouttamislain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan on yhdessä laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotoutumissuunnitelma, joka hyväksytään kunnan kunnanvaltuustossa ja jota päivitetään vähintään neljän vuoden välein. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Kotouttamislakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, sekä henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislain 5 luvun säännöksiä kuntaan osoittamisesta ja 6 luvun 45—49 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta sovelletaan henkilöön;

1. joka saa ulkomaalaislaissa tarkoitettua kansainvälistä suojelua;
2. jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51 §, 52 §:n tai 89 §:n perusteella
3. joka on otettu suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella ja
4. jolle on myönnetty jatkuva oleskelu lupa ulkomaalaislain 52 §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella

Lain tarkoituksena on tukea ja edistää maahanmuuttajan kotoutumista ja mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Laki pyrkii edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä.

Kunta kotouttajana

Kuntien velvollisuus on tarjota kaikille kunnassa vakituisesti asuville samat kunnan peruspalvelut ja osallistumisen mahdollisuudet. Maahanmuuttajien valmiudet ja palvelutarpeet kotoutumiseen liittyen ovat erilaisia ja tuen tarpeet voivat vaihdella suuresti lähtötilanteesta johtuen. Turvapaikanhakija saattaa tarvita laaja-alaista tukea kotoutumisessa, kun taas opiskelun, työn tai perhesyiden vuoksi muuttaneet tarvitsevat ehkä vain neuvontaa ja opastusta kunnan peruspalvelujen käytössä. Yhteistä kaikille maahanmuuttajille on kuitenkin tarve Suomen kielen ja kulttuurin oppimiseen.

Kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset kolmannen sektorin toimijat, uskonnolliset yhteisöt, maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä-, työnantaja- ja maahanmuuttajajärjestöt tms. voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan.

Kunnalle säädetyt erityiset tehtävät ovat KotoL 30 §:n mukaan

- vastata ja sovittaa yhteen paikallista kotouttamisen kehittämistä, suunnittelua ja seurantaa
- huolehtia palvelujen soveltuvuudesta myös maahanmuuttajille
- huolehtia siitä, että kunnassa on tarpeisiin nähden riittävästi kotoutumislain mukaisia toimenpiteitä ja palveluja
- huolehtia henkilöstön kotouttamisosaamisesta

Konnevedellä kotoutetaan

Maahanmuuttajien samoin kuin kuntalaisten palvelut pyritään toteuttamaan hyvän, asiakaslähtöisen ja asiakkaan etuja korostava palveluohjauksen avulla. Palveluohjauksessa pyritään löytämään asiakkaan voimavarat ja ohjaamaan hänet niitä tukevien palvelujen piiriin. Laajassa tulkinnassa palveluohjaus tarkoittaa myös eri palveluiden yhteensovittamista.

Omassa kunnassamme kotouttamista edistävien palveluiden tarkoituksena on tukea ja edistää

- maahanmuuttajien nopeaa Suomen kielen ja kulttuurin oppimista
- maahanmuuttajien hyvinvointia ja osallisuutta yhteisössä ja yhteiskunnassa
- kunnan elinvoimaisuutta
- hyviä väestösuhteita

SOTE UUDISTUS JA KOTOUTTAMINEN

Maassamme on valmisteilla laajamittainen Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka myötä myös Kotoutumisen edistämisen vastuunjakoon ja lainsäädäntöön tulee muutoksia.

”Työllisyyden hoidon ja kotoutumisen kysymykset soteuudistuksessa” webinaarissa Paula Karjalainen esitteli uuden kotoutumislain aikatauluja, muutoksia ja vaikutusta kuntasektorille.

Kotoutumistyön organisointi

- Sote-palveluiden siirto hyvinvointialueille, v. 2023
- TE-palveluiden siirto kunnille (yhteistoiminta-alue), v. 2024
- Työttömien työnhakijoiden kotoutumisen edistäminen kytkettäisiin jatkossakin työvoimapalveluihin.
- Kotoutumispalveluiden kokonaisvastuun siirtäminen kunnille v. 2024
- Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien osalta kunnan vastuun vahvistaminen ja selkeyttäminen.
- Kunnille vastuu myös kotoutumispalveluiden koordinoimisesta ja kotoutujan palvelutarpeen kokonaisvaltaisesta arvioimisesta.
- Kuntien erilaisten tilanteiden huomioimiseksi palveluita voidaan järjestää kuntien yhteistyöhön perustuvilla malleilla.
- Mikäli kunnan kotoutumispalvelut on tällä hetkellä organisoitu osaksi sosiaalipalveluita, tulee kunnan jo 1.1.2023 lukien uudistaa kotoutumislain mukaisten palvelujen järjestäminen työvoiman ulkopuolella olevien osalta.
- Yhteistyö ja koordinointi kuntien ja hyvinvointialueiden välillä on keskeistä.
- Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutuja-asiakkaiden asiakkuudenhallintajärjestelmä –selvitys valmisteilla

Kotoutumishjelma: Palvelukokonaisuus kotoutumisen edistämiseksi

- Kunta vastaisi kotoutumishjelman järjestämisestä. Kotoutumishjelmaan sisältyisi pääsääntöisesti:
 - Johdantojakso, jonka osana muun muassa osaamisen tunnistaminen ja palvelutarpeiden arviointi, kotoutumissuunnitelman laatiminen ja omakielinen yhteiskuntaorientaatio
 - Kotoutumiskoulutus, luku- ja kirjoitustaitokoulutus, aikuisten perusopetus, lastenhoidolla tuetut koulutukset
 - Kielitaidon päättöarviointi
 - Tarvelähtöisesti muita työllisyys-, koulutus- ja SOTE-palveluita

- Ohjaus ja neuvonta koko ohjelman ajan sekä lopuksi jatko-ohjaus työhön, koulutukseen tai muihin palveluihin.
- Yksilöllinen sisältö sovittaisiin tarkemmin maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmassa.
- Käsitteistöä arvioidaan valmistelun aikana tarkemmin (voimassa olevan lain mukainen kotouttamisohjelma, uusi kotoutumisohjelma jne.).

Kotoutumislain uudistuksen voimaantuloa suunnitellaan vuoden 2024 loppupuoliskolle.

MAAHANMUUTTAJIEN PALVELUT

Tavallisimmat asiat, joissa maahanmuuttajat tarvitsevat palveluohjausta ja neuvontaa ovat oleskelulupiin ja rekisteröitymiseen liittyvät asiat, viranomaisten tekemät päätökset ja niiden selventäminen, viranomaisasiointi ja erilaisten lomakkeiden täyttäminen ja sähköinen asiointi. Tukea ja neuvontaa tarvitaan myös arjessa selviytymiseen, koulutukseen hakeutumisessa, uraohjauksessa, työn hakemisessa sekä työsuhteeseen että yrittäjyyteen liittyvissä asioissa. Koska olosuhteet lähtömaassa saattavat poiketa suuresti verrattuna suomalaiseen elämään, apua ja tukea tarvitaan myös luottamuksen rakentamisessa mm. viranhaltioihin, pankkijärjestelmään ja poliisiin.

Maahanmuuttaja asioiden sujuva hoitaminen ja kotoutumisen onnistuminen edellyttävät yhdessä maahanmuuttajan kanssa tehtävää aktiivista poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Verkostomaista yhteistyötä on välttämätöntä tehdä kunnan sosiaali-, terveys-, sivistys- ja asuntotoimen, TE-hallinnon, Kelan, poliisin, kansalaisjärjestöjen, seurakuntien, ja muiden paikallisten tahojen ja viranomaisten kanssa.

Tulkkipalvelut

Kotoutumisen alkuvaiheessa viranomaisten kanssa asioidessa käytetään tulkkia. Käännös- ja tulkkaukspalvelut antavat maahanmuuttajalle mahdollisuuden tasavertaiseen asioimiseen ja varmistavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan toteutumisen. Tulkin käyttö on hyvän hallintokäytännön mukaista ja välttämätöntä tilanteissa, joissa yhteisen kielen puuttuminen voi johtaa väärinkäsityksiin ja jopa kotoutumissuunnitelmaan kirjatuista toimenpiteistä kieltäytymiseen ja siten maahanmuuttajan toimeentuloturvaan vaikuttaviin sanktioihin. Viranomaiset huolehtivat mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajien oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Tulkkaukseen voidaan järjestää joko etätulkkauksena tai läsnäolo tulkkauksena.

Työhallinnon palvelut

TE-toimistosta Maahanmuuttaja voi hakea palveluita, jotka auttavat kotoutumaan ja työllistymään. Apua saa työnhaussa ja tarjolla on laaja palveluvalikoima, joka avulla työllistymistä voidaan tukea. Erityisesti maahanmuuttajalle tarkoitettuja kotoutumista tukevia alkuvaiheen palveluita ovat

- maahanmuuttajan ohjaus ja neuvonta
- alkukartoitus
- kotoutumissuunnitelma
- kotoutumiskoulutus

Konnevesi kuuluu Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston piiriin, ja lähin TE-toimisto sijaitsee Jyväskylässä. Asiointi TE-toimistoon voi tapahtua joko puhelimitse tai sovitusti ajanvarauksella tai verkon kautta osoitteessa www.te-palvelut.fi.

Toistaiseksi päävastuu työikäisten kotouttamisesta on TE-toimistolla, poissulkien kuntakokeilukunnat. Konnevesi ei kuulu kuntakokeilujen piiriin.

Ensimmäisellä asiointikerralla TE-toimistossa maahanmuuttajalla on hyvä olla

- passi tai poliisilta saatu todistus passin tilapäisestä haltuunotosta
- oleskelulupa tai EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus. Jos olet Britannian kansalainen ja hakenut erosopimuksen mukaista oleskeluoikeutta, ota mukaasi todistus siitä.
- digi- ja väestötietovirastosta saatu väestörekisteriote tai Kela-kortti tai muu asiakirja, jolla osoitetaan, että sinulla on suomalainen henkilötunnus
- työ- ja koulutodistukset, jotka on käännetty suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Poliisin palvelut

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista, ottaa vastaan ulkomaalaisten lupahakemuksia, selvittää turvapaikanhakijan henkilöllisyyden ja matkareitin, myöntää maassa oleskelevan Suomen kansalaisen ulkomaalaiselle perheenjäsenelle ensimmäisen oleskeluluvan ja ottaa vastaan EU-kansalaisten rekisteröinnin. Poliisi myös panee täytäntöön karkotus- ja käännytyspäätökset. Jatko-oleskelulupaa haetaan maahanmuuttovirastolta. Suomessa turvapaikkahakemus jätetään poliisille tai rajaviranomaisille heti maahan saavuttaessa.

Lähin poliisiasema on Äänekoskella, Akselinkatu 6, 44100 Äänekoski, puh vaihde 0295 440 131

Ulkomaalaisasioissa palveluita tarjotaan Sisä-Suomen poliisilaitoksella Jyväskylän poliisiasemalla, jossa palvelu tapahtuu ainoastaan sähköisellä ajanvarauksella. Kiireelliset hakemukset on kuitenkin mahdollista jättää vireille normaalisti aukioloaikojen puitteissa. Osoite Poliisin ulkomaalaispalveluihin on Urhonkatu 1, 40100 Jyväskylä.

Kaikki Suomessa haettavat oleskeluluvat ja EU-kansalaisten rekisteröinnit ovat siirtyneet poliisista Maahanmuuttovirastolle.

Digi- ja väestörekisteri

Mikäli maahan tulleen henkilön on tarkoitus jäädä Suomeen ja hänellä on vähintään yhden vuoden oleskelulupa (mikäli se vaaditaan) rekisteröidään hänelle kotikunta. Kotikunnan rekisteröinti tapahtuu Digi- ja väestörekisterivirastossa ja se edellyttää henkilökohtaista käyntiä virastossa.

Mukaan tulee ottaa

- voimassa oleva passi tai EU-kansalaisen virallinen kuvallinen henkilökortti ja
- kotikuntaoikeutesi osoittava asiakirja:
- oleskelulupakortti tai unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus
- selvitys Suomessa tehtävästä yli 2 vuotta kestävästä työstä tai opiskelusta (työsopimus tai opiskelutodistus), jos saat kotikunnan tilapäisen B-oleskeluluvan perusteella
- alkuperäiset, laillistetut ja käännetyt todistukset perhesuhteista, jos saat kotikunnan perhesuhteen perusteella. Muista selvittää, pitääkö todistuksia laillistaa tai käännettää.

Lisätietoja saa verkossa osoitteessa <https://dvv.fi/ulkomaalaisen-rekisterointi>

Maistraatista kuten muistakin asiointipisteistä kannattaa kysyä lomakkeita esitäytettäväksi yhdessä maahanmuuttajien kanssa jo ennen asiointikäynnille menoa. Tämä nopeuttaa ja helpottaa asiointia paikan päällä. Konnevedeltä asioiden hoito tapahtuu Jyväskylän Digi- ja väestötietovirastossa osoitteessa Hannikaisenkatu 47 C, 40100 Jyväskylä.

Kelan palvelut

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä perustuu maassa asumiseen. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikilla Suomessa vakinaisesti asuvilla on oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Kela tekee päätöksen siitä, kuuluuko henkilö Suomen sosiaaliturvan piiriin eli onko hänellä oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Päätöksen perustana on laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta. Laista käytetään myös nimeä soveltamisalalaki (1573/1993).

Oikeutta kuulua Suomen sosiaaliturvaan haetaan Kela:n lomakkeella Y-77 heti Suomeen tultua joko postitse, käymällä lähimmässä toimistossa tai sähköisesti mikäli sähköinen tunnistautuminen on mahdollista

Sähköisessä asiointipalvelussa voi hoitaa useimmat Kela asiat, sekä lähettää etuusasioihin liittyviä viestejä. Palveluun kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla. www.kela.fi sivustolta löytyy runsaasti tietoa Kelan palveluista erikielillä. Tietoturvasyistä johtuen Kelan kanssa ei voi asioida sähköpostitse.

Lähin Kela:n toimisto on Äänekoskella, Torikatu 4, 44100 Äänekoski. Palvelunumeroita löydät verkkosivulta <https://www.kela.fi/soita-kelaan>

Verotoimisto

Suomessa asuva luonnollinen henkilö on verovelvollinen. Henkilön katsotaan asuvan Suomessa, jos hänellä on täällä varsinainen asunto ja koti. Yleisesti verovelvollinen on myös henkilö, joka jatkuvasti oleskelee Suomessa yli kuuden kuukauden ajan. Tuloja varten tarvitaan verokortti, jonka saa verotoimistosta tai netin kautta.

Asuminen

Maahantulijat asuvat statuksestaan ja tilanteesta riippuen joko Vastaanottokeskuksien järjestämissä asuintiloissa, Kuntien tai kaupunkien järjestämissä asuintiloissa tai yksityismajoituksessa. Oleskeluluvan saatuaan maahantulijat voivat vuokrata oman asunnon.

Kunnan ja Konneveden Vuokra-asunnot Oy:n omistamien vuokra-asuntojen välittämisestä huolehtii kunnan isännöitsijä puh. 0400 957 791. Isännöitsijän toimisto sijaitsee kunnantalossa.

KUNNAN PALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE

Sosiaalipalvelut

Sosiaalitoimen tehtävänä on huolehtia sekä maahanmuuttajien että kantasuomalaisten toimeentuloturvasta, lasten ja perheiden palvelusta, lastensuojelusta, vammaispalvelusta ja vanhusten palvelusta tasavertaisesti. Sosiaalityö työskentelee yhteistyössä maahanmuuttajien, eri viranomaistahojen ja kolmannen sektorin kanssa. Maahanmuuttajat käyttävät samoja Konneveden kunnan tarjoamia sosiaalipalveluita samassa laajuudessa kuin muutkin kuntalaiset.

Konneveden kunnan sosiaalitoimisto palvelee kuntalaisia Kunnantalolla osoitteessa Kauppatie 25, 44300 Konnevesi.

Lastensuojelu turvaa lapselle oikeuden turvalliseen ja virikkeitä tarjoavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. Huoli lapsen hyvinvoinnista, terveydestä tai kehityksestä käynnistää lastensuojelun toimenpiteet. Lastensuojelu on yhteistyötä perheen, sen lähiverkoston ja viranomaisten esim. päivähoidon, neuvolan ja koulun kanssa. Kuntien lastenvalvojat huolehtivat isyyden selvittämisestä ja vahvistamiseen liittyvistä palveluista, sekä lapsen huoltoon ja tapauskohtaiseen liittyvistä sopimuksista.

Perhetyö kuuluu sosiaalihuoltolain mukaisiin yleisiin peruspalveluihin, mutta se voi olla myös lastensuojelun tukitoimi. Perhetyö on vanhemmuuden ja lapsen kasvatuksen tukemista. Keskeistä perhetyössä on toimivaan arkeen ja elämänhallintaan ohjaaminen sekä parisuhteen vuorovaikutussuhteiden tukeminen. Perhetyöntekijä tapaa perheitä heidän kodeissaan ja kunnantalonsosiaalitoimistolla. Perhetyöntekijä osallistuu myös suunnitelma-, seuranta- ja yhteistyöpalaveriin perheen asioissa.

Perheneuvola palveluita Konnevedellä tarjoaa Äänekosken perheneuvola. Perheneuvola auttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä ja perheen vuorovaikutusongelmissa. Lasten asioissa palvelut on tarkoitettu 0–13-vuotiaille lapsille ja heidän perheille.

Vammais-, vanhus- ja mielenterveyspalvelut

Vammaispalvelut Konnevedellä painottuvat kotihoitoon. Vammaispalveluihin kuuluvat mm. vaikeavammaisten kuljetuspalvelut, henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt, välineet ja laitteet sekä palveluasuminen. Kehitysvammaisille ja heidän läheisilleen järjestetään kehitysvamma palveluja, kuten neuvontaa ja ohjausta, omaishoidon tukea, asumispalveluita sekä päivä- ja työtoimintaa. Kuulo- ja puhevammaisen tulkkipalvelun järjestää Kela.

Konneveden Toimintakeskus tarjoaa viriketoimintaa vammaisille, kehitysvammaisille ja mielenterveyskuntoutujille. Asuntola Leppälintu tarjoaa asumispalveluja henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua ja /tai tukea asumisensa järjestämisessä. Kuntoutusohjauksen ohjaaja toimii yhdyshenkilönä asiakkaan, perheen ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Vanhuspalvelut painottuvat Konnevedellä kotiin annettaviin palveluihin ja hoitoon.

Kotiin annettavia palveluja ovat kotihoito, erilaiset tukipalvelut, fysioterapeutin ja muistihoitajan kotikäynnit. Kun kotikäyntien määrä alkaa olla suuri ja apua tarvitaan myös öisin, on aika harkita tehostettua palveluasumista.

Vanhuspalveluista lisää informaatiota löytyy Konneveden kunnan kotisivuilta Peruspalvelujohtajalta puh. 0400 175 493

Mielenterveyspalvelut tuottaa Konnevedelle Keski-Suomen Seututerveyskeskus.

Terveyspalvelut

Ulkomaalaisten terveydenhuoltopalvelut ovat osa kunnan normaalia palvelujärjestelmää. Kansanterveislain mukaan kunnan tulee järjestää asukkaiden, myös kunnassa asuvien ulkomaalaisten terveysneuvonta, sairaanhoito, lääkinnällinen kuntoutus ja hammashuolto.

Maahanmuuton alkuvaiheessa terveyspalvelut toteutetaan kullekin maahanmuuttajalle sopivassa laajuudessa. Terveyspalveluissa huolehditaan tarvittavista terveystarkastuksista, lasten rokotusohjelman ajantasaistamisesta, verikokeista, hammashuollon tarkastuksista jne. Sosiaali- ja terveysministeriö on luonut erillisen kattavan ohjeistuksen koskien pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden terveydenhuollollisia toimenpiteitä.

Konneveden terveyspalvelut tuottaa Keski-Suomen seututerveyskeskus.

Varhaiskasvatus

Päivähoito huolehtii päivähoidossa olevan lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Päivähoidon keskeisenä tavoitteena on hyvinvoiva lapsi muuta perhettä unohtamatta. Jokaisen lapsen tulee kokea olevansa hyväksytty omana itsenään ja tasarvoisena muiden kanssa.

Maahanmuuttajalasten osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee maahanmuuttajalapsen mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa tilanteissa toisten lasten ja kasvattajan kanssa. Tavoitteena on tutustuttaa lapsi suomalaiseen tapakulttuuriin ja lähiympäristöön niin, että hän selviää jokapäiväisistä tilanteista suomen kielellä. Lapsen on tärkeää oppia suomen kielen perusrakenteet sekä eri aihepiirien keskeistä sanastoa, jotta hän ymmärtää ohjeita ja arkikieltä ja alkaa vähitellen tunnistaa ja kirjoittaa kirjaimia.

Koulutuspalvelut

Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaa toimintasuunnitelma, jota noudatetaan mukailten ja muokkaillen lasten ja vanhempien toiveiden mukaan. Maahanmuuttajalapset voivat osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan tarpeen mukaan.

Esiopetusta annetaan 6 – vuotiaille lapsille. Esiopetuspaikat vahvistetaan vuosittain. Koulujen esiopetusryhmiin osallistuvilla lapsilla on oikeus koulukuljetukseen yli kolmen kilometrin matkalla. Koulujen esiopetusta on Istunmäen, Hytölän ja Konneveden alakouluissa. Maahanmuuttajalapset liittyvät oman alueensa koulun esiopetusryhmään.

Perusopetusta on maksutonta yleissivistävää koulutusta oppivelvollisuusikäisille lapsille. Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen tietyin ehdoin.

Perusopetukseen valmistava opetus järjestetään perusopetuslain ja perusopetukseen valmistavan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti esiopetus- ja oppivelvollisuusikäisille maahanmuuttaja lapsille heidän opinto-ohjelmassa ja opetussuunnitelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Sen tavoitteena on tukea oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa valmiudet perusopetukseen liittymistä varten.

Maahanmuuttajaoppilaille tarjotaan tukiovetusta ja suomi toisena kielenä opetusta (S2-kieli). Tukiovetusta voidaan antaa suomen kielellä tai oppilaan omalla äidinkielellä. Alle neljä vuotta suomessa olleella oppilaalla on oikeus saada tukiovetusta tunti viikossa.

[Opinto-ohjaus](#) tapahtuu syklisesti siten että kaikki opettajat ohjaavat oppilasta oppiaineiden opiskelussa auttaen häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennalta ehkäisevät opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaan persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

[Kunnan muut palvelut](#)

[Vapaa-aikatoimi](#) vastaa Konneveden kunnan nuorisoi-, liikunta- ja kulttuuritoiminnasta.

Toimintaa tuotetaan ja kehitetään kiinteässä yhteistyössä eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisotoimen näkyvimpiä toimintoja ovat nuorisotalo Kukkula, kerhotoiminta sekä etsivä nuorisotyö.

[Nuorisotyö](#) on nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista, heidän aktiivisen kansalaisuutensa edistämistä, sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja sosiaalista vahvistamista.

[Liikuntatoimi](#) toimii vahvassa yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen ja kansalaisopiston kanssa tarjoten erilaisia ohjattuja liikuntaryhmiä ja pyrkien mahdollistamaan mahdollisimman monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet kaikille kuntalaisille.

[Kulttuuritoiminnan](#) painopistealueet nykyisessä toiminnassa ovat erilaiset tapahtumat ja pienryhmä sekä kotiseutumuseon toiminnan turvaaminen. Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat koulut, paikalliset taiteilijat ja taitajat sekä kotiseutuyhdistys ja Konneveden seurakunta. Tulevaisuudessa yhteistyö koulun ja kulttuuritoimen kanssa tulee tiivistymään entisestään Ympäristö- ja kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuksen myötä.

Maahanmuuttajat voivat kokonaisuudessaan hyödyntää vapaa-aikatoimen palveluja ja lähtökohtaisesti, mahdolliset kieliongelmat huomioiden, palvelut soveltuvat hyvin kaikenikäisille. Vapaa-aikatoimen palveluilla on merkittävä rooli maahanmuuttajien sosiaalisen verkoston syntymisessä ja rasmin ehkäisyssä.

[Konneveden työpaja](#) järjestää kunnan omaa työtoimintaa pitkään työttömänä olleille henkilöille. Työtoiminta räätälöidään jokaiselle asiakkaalle henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Työtoiminnan yhtenä tavoitteena on tukea asiakkaan sosiaalista osallisuutta yhteiskuntaan.

[Konneveden kirjasto](#) on kohtaamispaikka ja kulttuurikeskus, joka osallistuu maahanmuuttajien oman kulttuurin säilyttämiseen ja kotouttamistyöhön tarjoamalla sekä maahanmuuttajien omakielistä että Suomenkielenopiskeluun suunnattua materiaalia. Kirjastosta on käytössä Internet-palvelu ja kirjaston kautta voi kaukolainalta aineistoa mm. Helsingin kaupunginkirjaston Ulkomaan kirjastosta.

[Konneveden seurakunta](#) kuuluu Laukaan seurakintaan. Seurakunnan toimintatarjonta on runsasta. Seurakunta järjestää mm. päiväkerho-, leiri- ja kuorotoimintaa sekä tekee diakoniatyötä. Seurakunnan järjestämistä toiminnoista löytyy tarkempaa ja ajantasaista informaatiota seurakunnan kotisivuilta tai Facebookista.

Seurakunta toimii merkittävässä roolissa maahanmuuttajien hätävastaanottotilanteissa.

Konneveden kunnan alueella toimii useita seurakuntia, Konneveden evankelisuterilainen seurakunta, Konneveden Vapaaseurakunta ja Helluntaiseurakunnan Hyvän Sanoman keskuksen toimipiste. Seurakuntien koontumisista, aktiivisesta ja vaihtuvasta toimintatarjonnasta lisätietoja löytyy seurakuntien omilta nettisivustoilta. Islam-seurakunnan rukoushuoneita on Kuopiossa ja Jyväskylässä.

TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Perusopetuksen jälkeen maahanmuuttajat kuten muutkin peruskoulun päättävät nuoret voivat hakeutua toisen asteen opintojen piiriin joko lukiossa tai ammatillisessa perusopetuksessa.

[Lukio-opinnot](#) on mahdollista suorittaa mm. Konneveden lukiossa.

[Ammatilliseen perustutkintoon](#) johtavaa koulutusta järjestävät ammatilliset oppilaitokset, erityisoppilaitokset ja kansanopistot. Ammattikoulutus muodostuu ammatillisesta perustutkinnosta ja lisäkoulutuksena suoritettavasta ammatti- ja erikoisammattitutkinnosta. Sekä nuoret että aikuiset ovat oikeutettuja opiskelemaan samat ammatilliset perusopinnot. Ammatillisten opintojen piiriin maahanmuuttajat voivat hakeutua lähialueella joko Äänekosken, Jyväskylän tai Kuopion ammatillisiin oppilaitoksiin.

[Valmistava koulutus](#) järjestetään ennen ammatillista peruskoulutusta. Koulutuksen tavoitteena on henkilökohtaisen opetussuunnitelman pohjalta parantaa opiskelijan kielitaitoa ja muita ammatillisissa opinnoissa tarvittavia valmiuksia ja elämänhallintaa. Myös lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen on tarjolla valmistavaa koulutusta.

Näistä molemmista sekä aikuisille maahanmuuttajille suunnatusta perusopetuksesta löytyy tarkempaa tietoa opintoplku.fi.

[Ammatillista erityisopetusta](#) tarjoaa mm. Bovallius ammattiopisto. Näihin oppilaitoksiin hakeudutaan joustavan yhteishaun kautta.

[Oppisopimuskoulutus](#) on työpaikalla käytännöntyössä toteutettavaa ammatillista koulutusta, jota täydennetään oppilaitoksissa järjestettävillä opinnoilla. Oppisopimuksella voi opiskella ammatillisia perustutkintoja,

ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä tutkinnon osia tai osan. Oppisopimuksen aikana opiskelija saa työehtosopimuksen mukaista palkkaa työssäoppimisen ajalta ja opintososiaalisia etuja tietopuoleisen opetuksen ajalta.

[Kansanopistoissa](#) opetus on useimmiten yleissivistävää ja siellä voi opiskella kieliä, taideaineita tai viestintää. Opistot voivat tarjota myös ammatillista koulutusta, kymppiluokkia, peruskoulu- ja lukio-opetusta, avoimen yliopiston opetusta sekä maahanmuuttaja- koulutusta.

[Ala-Keiteleen musiikkiopisto](#) tarjoaa musiikin opetusta myös maahanmuuttaja taustaisille henkilöille.

VAPAAEHTOIS- JA JÄRJESTÖ TOIMINTA

Konnevedellä toimii useita eri yhdistyksiä ja järjestöjä, joiden toimintaa voidaan hyödyntää laajasti maahanmuuttajien kotouttamisessa, sosiaalisten suhteiden luomisessa, harraste-, virkistys- ja muussa seuratoimintaan osallistumisessa sekä liittymisessä Konneveden kantaväestöön.

[Punainen Risti](#) tukee ja auttaa kuntia omien periaatteidensa, toimintaedellytystensä ja valmiuksiensa mukaan maahanmuuttajien kotoutumisessa yhteistyössä muiden paikallisten vapaaehtoisjärjestöjen ja seurakuntien kanssa. SPR:n erilaisia toimintamuotoja maahanmuuttajien kotoutumista silmällä pitäen voivat olla: avulla maahanmuuttajat tutustutetaan suomalaiseen kulttuuriin ja omaan Ystävätoiminta, jonka uuteen kotikuntaansa. Koulutetut ystävät tutustuttavat maahanmuuttajia mm paikallisiin ihmisiin, tukevat Suomen kielen oppimista sekä neuvovat selviytymistä arkipäivässä. Ystävätoiminnan kurseja järjestävät mm. Kansalaisopistot.

SPR auttaa järjestämällä mm. vaate ja tavara keräyksiä, tiedottamalla kunnan asukkaita ja edistämällä monikulttuurisia arvoja ja rasisminvastaista toimintaa.

[Konneveden 4H](#) yhdistys järjestää kerhoja, retkiä, leirejä ja erilaisia kurseja sekä kerhonojajakoulutuksia, jonka käyneet nuoret toimivat kerhoissa ohjaajina. Kesäisin 4H järjestää erilaista kesäajan toimintaa; päiväleirejä, kesäkerhoja jne.

4H:n järjestämät kurssit antavat nuorille valmiuksia työelämään, kehittävät yritteliäisyyttä sekä kädentaitojen ja kasvattavat nuorista aktiivisia kansalaisia.

MLL:n Konneveden paikallisyhdistys tekee vapaaehtoisin voimin työtä lasten, nuorten ja perheiden hyväksi. Tarkempia tietoja toiminnasta löytyy MLL:n Konneveden paikallisyhdistyksen Facebook-sivuilta sekä peda.netistä.

Onnistunut kotoutuminen edellyttää mm. suomen kielen osaamista. Kielitaito kehittyy vain sitä käyttämällä ja hyvän mahdollisuuden tähän ja molemminpuoliseen tutustumiseen tarjoaa osallistuminen erilaiseen järjestö ja yhdistystoimintaan. Järjestöt ja yhdistykset voivat olla muullakin tapaa mukana vastaanotto- ja kotouttamistoiminnassa esim. vaate ja huonekalu keräysten avulla ja vapaa-ajan toimintoja tarjoamalla.

MAAHANMUUTTAJIEN TIETOPAKETTI

Selkokieline Perustietoaineisto annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksianton, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä. Valtion eri viranomaiset vastaavat osaltaan perustietoaineiston sisällön tuottamisesta, ajan tasalla pitämisestä ja jakelusta. Aineistoa jaetaan mm. poliisin ja maistraatin toimipisteistä. Perustietoaineisto ja eri kieliversiot löytyvät sähköisenä osoitteesta www.lifeinfinland.fi.

Maahanmuuttajat tarvitsevat tietoa omista velvollisuuksistaan ja oikeuksistaan Suomessa ja kunnan tehtävänä on selvittää maahanmuuttajalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa. Tietoa tarvitaan mm. asumisesta, päivähoitosta, koulusta, työelämästä ja harrastusmahdollisuuksista. Tärkeää tietoa Suomessa asumisesta ja elämästä löytyy nettiosoitteesta www.infopankki.fi. Sivustolta löytyy myös Kelan ja infopankin yhteistyössä tuottama kattava koostesivu Suomen sosiaaliturvasta. Infopankki palvelee asiakkaitaan viidellätoista eri kielellä. Infopankissa olevien linkkien kautta on saatavissa tietoa eri viranomaisten ja järjestöjen palveluista. Sivustosta hyötyvät sekä maahanmuuttajat että heidän kanssaan työskentelevät henkilöt.

PAKOLAISTEN VASTAANOTTO

Pakolaisten vastaanottaminen kuntaan vaatii huolellista etukäteissuunnittelua. Maahanmuutto- ja kotouttamistyöskentelyyn työllistyy pääsääntöisesti 2-3 henkilöä kokoaikaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa yhtä Maahanmuutto koordinaattorin tehtäväkuvaa sekä 1-2 maahanmuuttajien kanssa arjessa työskentelevää henkilöä, riippuen mm. saapuvan ryhmän koosta ja aikatauluista.

Kunta voi hakea maahanmuutto- ja kotouttamistyöskentelynsä rahoitusta erilaisten hankkeiden kautta. Turvapaikka, maahanmuutto ja kotouttamisrahasto tukee ja kehittää kuntien kotouttamistyöskentelyä. EUSA:n verkkosivuilta löytyvät tiedot turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) ja sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF). Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on tarjolla myös erilaisia rahoituksia koskien mm. maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla ja monikulttuurisuuden edistämistä. Taiteen edistämiskeskuksen kotisivuilta löytyvät erilaisia apurahoina haettavat tuet mm. taiteen ja monikulttuurisuuden yhdistämiseen.

Alkukartoitus tai – haastattelu

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa. Alkukartoitus voi sisältää esimerkiksi alkuhaastattelun, kielitaidon testauksen ja osaamisen kartoituksen.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

Kotoutumissuunnitelma

Kotouttamissuunnitelma on maahanmuuttajalle laadittu henkilökohtainen suunnitelman niistä palveluista ja toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä Suomen tai Ruotsin kielen taito sekä muita suomalaisessa yhteiskunnassa, Konnevedellä ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelman tekemisestä vastaa joko TE-toimisto tai kunta.

Maahanmuuttajalle muodostuu oikeus kotoutumissuunnitelmaan, kun hän on työtön ja rekisteröitynyt työnhakijaksi työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään, tai saa toimeentulotukea. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Oikeus kotoutumissuunnitelmaan kestää kolme vuotta ensimmäisen suunnitelman allekirjoittamisesta. Kotoutumisaikaa voidaan pidentää enintään kahdella vuodella, jos se on tarpeen luku- ja kirjoitustaidon tai perusopetuksen oppimäärän hankkimista varten tai maahanmuuttajan iän, vamman, sairauden tai lastensuojelutoimenpiteestä aiheutuvan tarpeen vuoksi. Päätöksen suunnitelman pidentämisestä tekee TE-toimisto.

Työ- ja elinkeinotoimisto sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työhäusta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävästä toimenpiteistä ja palveluista.

Kunnan tehtävänä on laatia kotoutumissuunnitelman niille maahanmuuttajille, jotka eivät nykyisessä elämänvaiheessa iän, terveys- tai perhesyiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi ilmoittaudu TE-toimistoon työnhakijaksi eikä osallistu TE-toimiston kotoutumista edistäviin palveluihin. Kunnan kotoutumissuunnitelma voi sisältää muun muassa:

- suomen tai ruotsin kielen opiskelua
- yhteiskuntaan perehdyttävää opetusta
- kotoutumiskoulutusta
- perusopetusta täydentävää opetusta
- luku- tai kirjoitustaidon opetusta
- oman äidinkielen opiskelua, erityisesti alaikäiset maahanmuuttajat
- vapaan sivistystyön tarjoamia harrastus- tai opiskelumahdollisuuksia
- muita kotoutumista edistäviä yksilöllisiä palveluja tai toimenpiteitä.

Kunnan tulee aktiivisesti tarjota suunnitelmassa sovittuja palveluita ja seurattava niiden toteutumista.

Kunta laatii alaikäisen maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, jos siihen on alaikäisen yksilöllistä olosuhteista johtuva tarve Alaikäiselle ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa ja sitä laadittaessa on selvitettävä alaikäisen toivomukset ja mielipide sekä otettava ne huomioon siten kuin 4 §:ssä säädetään. Suunnitelma sovitaan yhteen perheen kotoutumissuunnitelman ja alaikäiselle laadittavien muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa. Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa tai edustajansa kanssa.

Kunta laatii perheen kotoutumissuunnitelman, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Perheen kotoutumissuunnitelma laaditaan monialaisena yhteistyönä ja sovitaan yhteen yksilöllisten kotoutumissuunnitelmien ja perheenjäsenille laadittujen muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa.

Lomakkeita alkukartoituksen ja kotouttamissuunnitelman tekemiseen löytyy osoitteesta

kotouttainen.fi

Erityisiä toimenpiteitä tarvitsevat maahanmuuttajat

Erityistä tukea tarvitsevat maahanmuuttajat ovat pääsääntöisesti kotiäitejä, sairauden tai vamman takia estyneitä henkilöitä tai yli 65-vuotiaita maahanmuuttajia, jotka eivät ikänsä tai muun esteen vuoksi voi aktiivisesti osallistua työvoimakoulutuksena toteutettaviin kotoutumiskoulutuksiin. Näille ryhmille huolellisen alkukartoituksen tekeminen, jossa tunnistetaan mm. syrjäytymiseen mahdollisesti johtavat riskit, on henkilökohtaisen toimivan palveluportaikon luomisen edellytys.

Eläkeikäiset maahanmuuttajien ovat kielen oppimisen ja osallisuuden suhteen riskiryhmässä, koska he eivät enää kuulu aktiivisen työvoimaan ja näin ollen eivät saa TE-toimiston palveluita siinä laajuudessa, kuin TE-toimisto niitä tarjoaa. Tälle ikäryhmälle voidaan tarjota ohjausta ja neuvontaa mm. kunnan vanhusväestön palveluihin tutustumiseksi ja saadaan tätä kautta heitä osallistumaan aktiivisesti arkeen. Erilaisten järjestötoimintojen ja harrastusten piiriin ohjaaminen ja niiden tarjoamat toiminnot luovat pohjaa tämän ryhmän kotoutumiselle, integroitumiselle, ystäväsuhteille ja kielenoppimiselle.

Kotiäidit hoitavat lapsiaan pitkiäkin aikoja kotona, jolloin he saattavat jäädä kieliopintojen, opiskelun, työelämän ja muiden kotoutumistoimien ulkoreunalle. Kielitaidon puute voi yksinään muodostaa esteen yhteisön toimintaan ja työelämään osallistumiselle ja kotoutumisen edistymiselle. Tämä voi johtaa syrjäytymisriskin

kasvamiseen. Hyvän reitin sosiaalisten kontaktien luomiselle muodostavat esimerkiksi perhekahvila- ja päiväkerhotoiminta. Perheiden tutustuttaminen Suomalaiseen päivähoitokäytäntöön ja lasten siirtyminen osaikaisen päivähoiton piiriin vahvistaa mm. molempien vanhempien kieliopetukseen osallistumista ja tätä kautta edistää heidän kotoutumis- ja työnsaantinsa mahdollisuuksia.

Toimenpiteet näiden ryhmien kotouttamisessa vaativat moniammatillista yhteistyötä ja verkostotyöskentelyä, jossa kunnan eri palveluiden, vapaaehtois- ja järjestötoimijoiden ja yhdistysten välinen yhteistyö ja palvelut ovat keskeisessä asemassa.

KOTOUTUMISESTA AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN KUNNILLE

Kunnille maksettavista valtion korvauksista säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) ja valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista (VNA 571/2011). Valtio korvaa kunnille monia pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia täysimääräisenä. Lisäksi se maksaa kunnalle niin sanottua laskennallista korvausta, jolla kunta voi hallinnollisissa järjestelyissään varautua tulijoihin ja heidän asioittensa käsittelyssä tarvittaviin työntekijöihin ja palveluihin. Korvausten maksamisen ehtona on, että kunnalla on sopimus ELY-keskuksen kanssa pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja voimassa oleva kotouttamisohjelma. Kotoutumislain (1386/2010) 2 §:n 2 ja 3 momentin perusteella maksettavat korvaukset

- 1) Laskennallinen korvaus
- 2) Korvaus kunnan maksamasta kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta
- 3) Korvaus paluumuutto-avustuksesta
- 4) Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä
- 5) Korvaus erityiskustannuksista Kotoutumislain (1386/2010) 50 - 52 §:ien perusteella maksettavat korvaukset
- 6) Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä
- 7) Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- 8) Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Lisäksi kunta voi hakea erilaisia hankerahoituksia kotouttamistyön tueksi. Seuraavassa on esimerkkejä haettavista rahoitusmahdollisuuksista:

EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolta, joka on perustettu EU-rahoitusohjelmakaudelle 2014–2020 edistämään Euroopan unionin yhteisen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan kehittämistä sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen vahvistamista soveltamalla jäsenvaltioiden yhteisvastuullisuuden ja vastuunjaon sekä kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön periaatteita. Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita.

Työ- ja elinkeinoministeriön Syliva-hankkeesta on määräajoin haettavissa laskennallisten korvausten lisätukea niille kunnille, jotka ovat vastaanottaneet kuntaan kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa valtionavustuksina kuntien hankkeita, joilla tuetaan kotoutumista liikkunnan, nuorisotyön ja kulttuurin alueilla. Lisäksi kunnat voivat hakea Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitusta kotoutumista tukeville hankkeille sekä Leader-rahoitusta paikalliseen kehittämiseen. Myös Rahaautomaattiyhdistys rahoittaa erilaisia kotoutumista tukevia hankkeita ja työ- ja elinkeinoministeriön kotouttamisen osaamiskeskus on tukenut kotoutumista edistävää järjestötoimintaa.

Korvaus	Korvauksen kohde	Korvausperuste	Korvausaika
Laskennallinen korvaus	Kunnalle pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan	Alle 7- vuotiaat 6 845e/v 7- vuotta täyttäneet 2 300/vuosi	4 vuotta kiintiöpakolaiset 3 vuotta turvapaikanhakijat
Sosiaali- ja terveyden huollon erityiskustannukset	Vamman tai sairauden edellyttämään pitkäaikaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen Erityiset sosiaalitoimen kulut esim. lastensuojelussa Muista syistä kunnalle aiheutuneet kustannukset	Todellisten kulujen mukaan	Enintään 10 vuotta
Harkinnanvarainen toimeentulotuki	1000e/perhe maksimi	Todellisten kulujen mukaan	3 vuotta
Tulkkauksen kustannukset	Kotouttamispalveluiden käyttö Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden käyttö	Todellisten kulujen mukaan	Ei määräaika (Suomen kansalaisuuden saaminen lopettaa tulkkauksen korvaamisen)
Kääntämisestä aiheutuneet kustannukset		Tapauskohtaisesti	

Paluumuutto avustus	Matka- ja muutto kustannukset	Todelliset kulut/laskennallinen	Kertaluontoinen lähtömaahansa palaa- valle
Alkukartoitus kustannukset	Alkuhaastattelu ja tarvittaessa muita toimenpiteitä (luku- ja kirjoitustaito, suomen, Ruotsin kielen taito, työkokemus, koulutus) Lapsille tarvittaessa ja niille, jotka saavat muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea.	Laskennallinen 700e/kartoitukseen osallistunut henkilö	Kertaluontoinen, noin 2kk työvoimatoimiston asiakkuuden alkamisesta.

ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN

Perinteisesti kotoutumisen ajatellaan olevan vain maahanmuuttajien sopeutumista uuteen yhteiskuntaan. Kyseessä on kuitenkin kaksisuuntainen prosessi, jossa myös vastaanottavassa yhteisössä tapahtuu muutoksia uusien jäsenien myötä. Myös maahanmuuttajalta voidaan odottaa omaehtoista innokkuutta ja kiinnostusta uutta kulttuuria ja siihen sopeutumista kohtaan.

Maahanmuuttajat tuovat uuteen yhteisöön mukaan uudenlaisten tarpeiden lisäksi myös uusia resursseja, tuoreita toimintatapoja ja näkökulmia. Tämä näkökulma on otettu huomioon myös kotoutumislaissa, jossa puhutaan kaksisuuntaisesta kotoutumisesta.

Ihmisillä on helposti tapana suhtautua kaikkiin tapahtuviin muutoksiin ennakkoluuloisesti, välttämättä siitä onko muutos myönteinen vai kielteinen. Myös maahanmuuttoon liittyy sekä myönteisiä että kielteisiä asenteita, ajatuksia ja odotuksia. Oleellista hyvien etnisten suhteiden edistämässä on tietämyksen ja tuntemuksen lisääminen sekä kuntalaisten että maahanmuuttajien keskuudessa ja henkilösuhteiden luominen kantaväestön ja maahanmuuttajien välille. Yhteiset vapaasti rakentuvat tilaisuudet esim. liikunnan tai muun vapaa-ajan toiminnan merkeissä, ovat omiaan luomaan kontekstin, jossa molemmin puoleista tutustumista tapahtuu luontevasti.

Myönteistä suhtautumista maahanmuuttoon lisäävät esim. maahantulomuodon ja -syy, maahanmuuttajien taustan ja lähtömaan tilanteen selkeyttäminen ja ymmärtäminen sekä avoin kanssakäyminen näihin asioihin liittyen. Hyvä tapa maahanmuuttoon liittyvien ennakkoluulojen ja pelkojen hälventämisessä on jakaa avoimesti ja aktiivisesti oikeaa ja oikea aikaista tietoa. Kuntalaiset, viranhaltijat ja muut tahot on hyvä pitää ajan tasalla käytännön prosessin edistymisestä jo pakolaisten vastaanottamisen suunnittelu-
vaiheesta lähtien erilaisilla tiedotus- ja kuulemistilaisuuksilla.

Internetistä on saatavilla runsaasti erilaista rasisminvastaista informaatiomateriaalia. Materiaalia löytyy mm. SPR:n sivuilta.

INFORMOINTI SUUNNITELMA

Maahanmuuttoa koskevassa tiedottamisessa on tärkeää saada informaatio leviämään järjestelmällisesti ja loogisesti kaikille eri osapuolille sekä saada kaikki osapuolet yhteistyöhön kotouttamisen tueksi. Informaation jakamisessa merkityksellistä on informaation reaaliaikaisuus, oikeaksi katsotun tiedon välittäminen, kuulluksi tuleminen ja osallisuuden kokemus. Tiedottaminen ja sen suunnittelu muodostavat kiinteän osan kuntien maahanmuuttoon liittyvää päätöksentekoa. Kunnassa informointi suunnitelma voidaan jakaa karkeasti kahteen kokonaisuuteen, ennen pakolaisten vastaanottamista koskevaa päätöksen tekoa ja vastaanoton jälkeen.

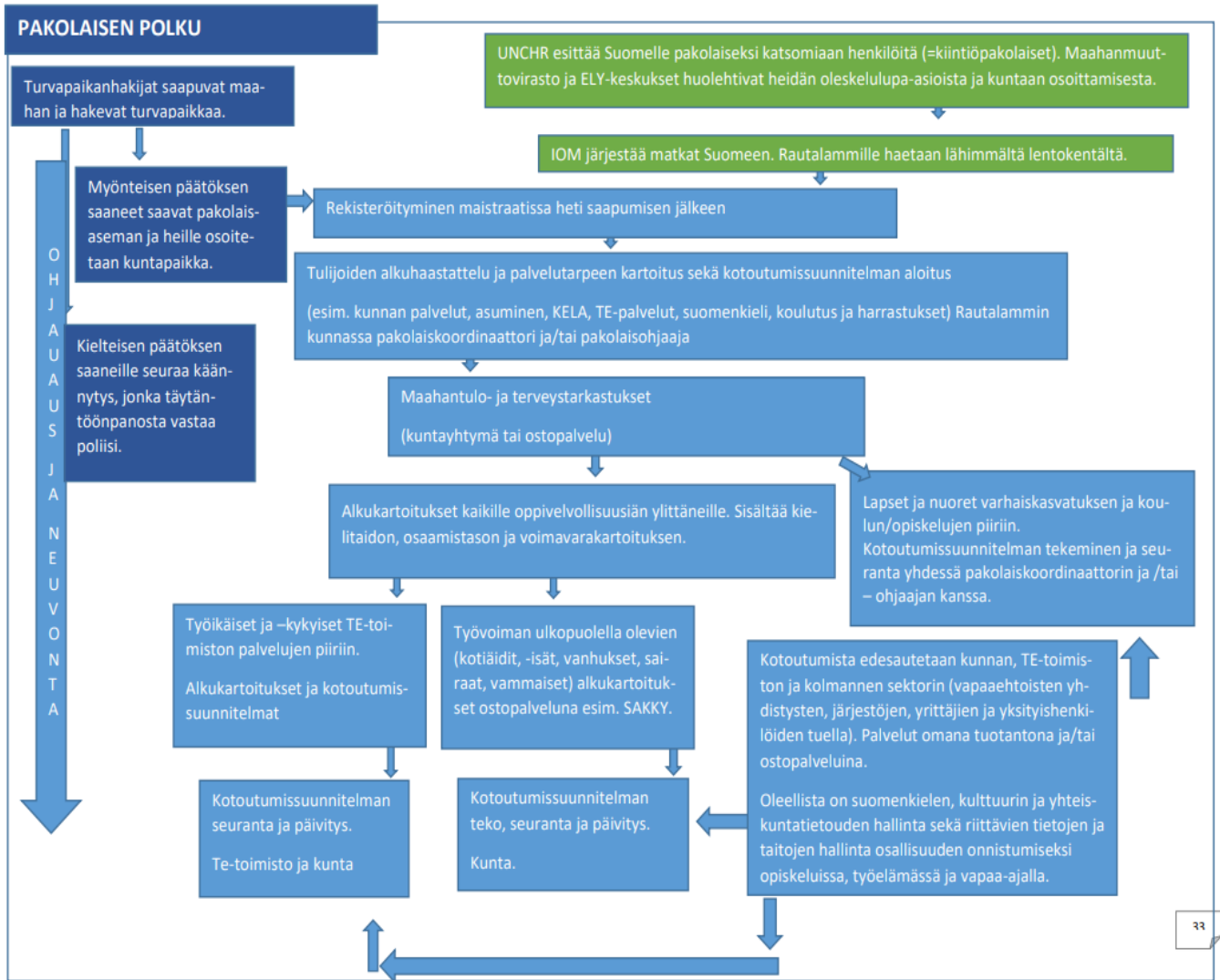
YRITYSTEN JA MAAHANMUUTTAJIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Työ- ja elinkinoelämän muutokset sekä suurten ikäluokkien eläköityminen lisäävät alueellista tarvetta saada eri alojen työntekijöitä. Konneveden kunnassa työkäisten ihmisten väheneminen ja alueelle uusien elinvoimaa tuovien työpaikkojen saaminen edellyttävät osaltaan muualta tänne siirtyvää työvoimaa. Riittävän ja osaavan työvoiman saamisen yksi edellytys on se, että Konneveden kunnan palveluiden yleensä ja maahanmuuttajien kotoutumista edistävien toimien tulee olla uskottavia ja luotettavia sekä etnisten suhteiden edistämistyön onnistunutta. Hyvin tuotetut ja hoidetut palvelut helpottavat sekä kotimaisten että kansainvälisten ammattilaisten ja osaajien muuttoa ja sitoutumista paikkakuntaan, yrityksiin ja yrittäjiksi.

Kunnan kotouttamistoimien lisäksi tarvitaan lisää vuorovaikutteista yhteistyötä kunnassa toimivien yritysten kanssa maahanmuuttajien työllistämiseksi. Kielitaitoiset ja ammattikoulutetut maahanmuuttajat tulisi huomioida erityisesti yritysten kansainvälistymistavoitteissa. Myös kouluttautumisessa painopiste voidaan siirtää työelämän tarpeista nousevaksi.

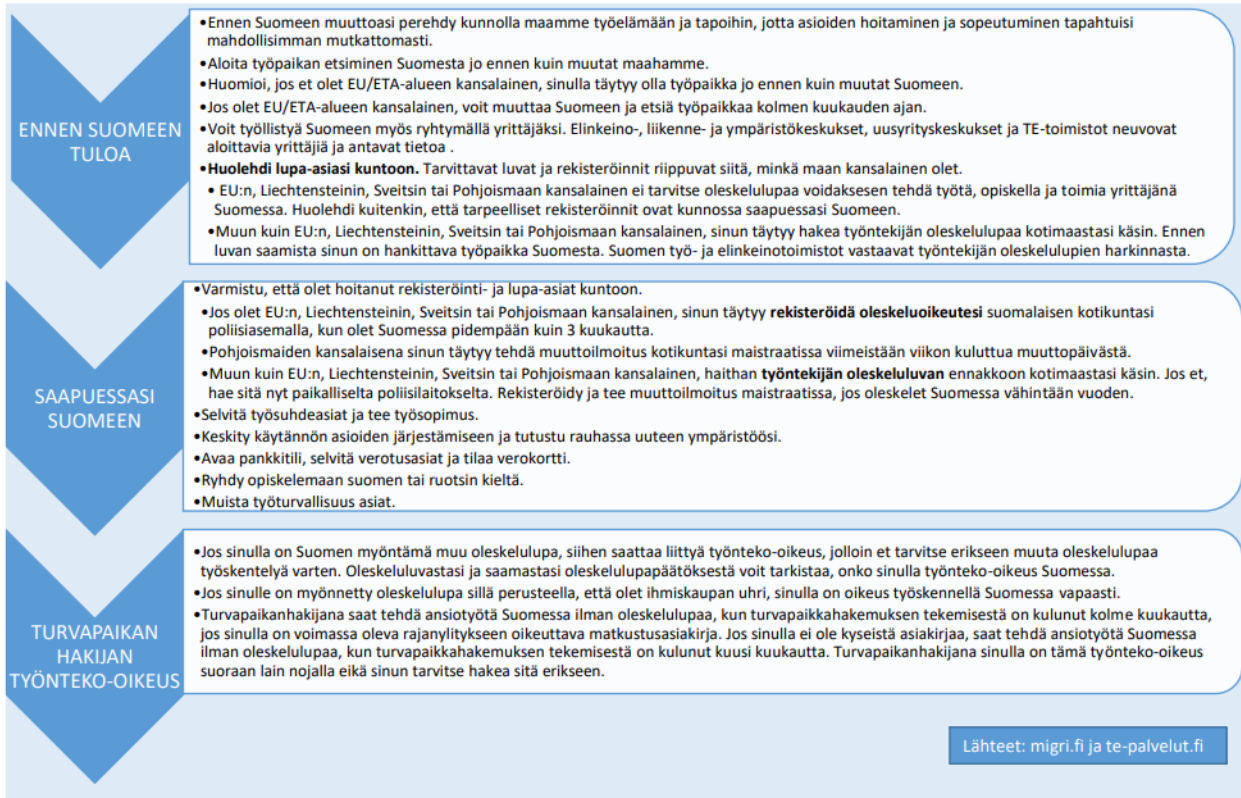
Kunnan tulisi myös osaltaan pyrkiä innovatiivisiin työllistymisratkaisuihin. Esimerkiksi Saarijärvellä on ideoitu maahanmuuttajille suunnattu ns. franchising yrittäjyyden malli. Tässä työllistämismallissa kunta perustaa franchising yhtiön, jonka kautta luodaan toimintakonsepti yrittäjille. Tämän kunnan omistaman yhtiön toiminta on voittoa tavoittelematonta, jolloin yrittäjän tulo jää kokonaisuudessaan hänelle itselleen. Tämän yhtiön alaisuudessa maahanmuuttajat ja miksi ei muutkin kuntalaiset voivat toimia itsenäisinä yrittäjinä pienellä investointi riskillä.

LIITE 1

LIITE 2

TYÖPERÄINEN MAAHAN MUUTTO

Kaaviokuva

TURVAPAIKAN HAKEMINEN

Ulkomaalainen saapuu Suomeen ja ilmoittaa hakevansa turvapaikkaa. Turvapaikkahakemus jätetään joko maahan saavuttaessa rajalla tai mahdollisimman pian sen jälkeen poliisilaitoksella. Turvapaikkaa ei voi hakea ottamalla yhteyttä ulkomailta.

Hakemuksen vastaanottava viranomais (rajavartiolaitos tai poliisi) selvittää hakijan henkilöllisyyden, maahantulon ja matkareitin. Tunnistamista varten hakijalta otetaan sormenjäljet ja hänet valokuvataan. Hakija majoitetaan käsittelyajaksi vastaanottokeskukseen, ellei hän hanki omaa asuntoa.

Maahanmuuttoviraston (Migri) Dublin-tulosalue tutkii, onko hakija hakenut turvapaikkaa toisesta Dublin II sopimusta soveltavasta valtiosta (EU-maat, Norja, Islanti ja Sveitsi), onko hänen perheenjäsenensä pakolaisena ko. maissa, onko hänellä ko. maiden myöntämää viisumia tai oleskelulupaa tai onko hän tullut Suomeen laittomasti jonkin ko. maan kautta.

Jos Dublin-sopimuksen ehdot eivät täyty, hakemus tutkitaan Migrissä. Puhutellussa selvitetään hakijan perusteet kansainvälisen suojelun tarpeelle. Samalla tutkitaan, voiko hakija saada oleskeluluvan maasta poistamisen estymisen tai yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella taikka sen perusteella, että hän on ihmiskaupan uhri. Jos hakija vetoaa muihin perusteisiin, hänen on jätettävä erillinen, maksullinen hakemus. Kaikki hakemukset käsitellään kuitenkin yhtä aikaa.

Jos jokin mainituista Dublin-sopimuksen ehtoista täyttyy, toinen valtio on vastuussa hakemuksen käsittelystä. Tuolloin Migri voi tehdä päätöksen tutkimatta jättämisestä ja käännättää hakijan vastuussa olevaan valtioon.

Myönteinen päätös:
Migri myöntää hakijalle joko turvapaikan tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella tai jollakin muulla oleskelulupaperusteella. Poliisi ilmoittaa päätöksestä hakijalle. Turvapaikan saanut saa pakolaisen matkustusasiakirjan ja oleskelulupakortin. Oleskeluluvan toissijaisen suojelun tarpeen perusteella saavalla on oikeus saada muukalaispassi.

Hakija saa jäädä Suomeen. Jos hänelle myönnettiin turvapaikka tai oleskelulupa toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella, hän on oikeutettu kuntapaikkaan. Kun selviää, mikä kunta ottaa hänet vastaan, hän voi muuttaa vastaanottokeskuksesta uuden kotikuntansa tarjomaan vuokra-asuntoon.

Kielteinen päätös:
Migri ei myönnä hakijalle turvapaikkaa eikä oleskelulupaa ja tekee päätöksen hakijan käännättämisestä. Poliisi ilmoittaa päätöksestä hakijalle. Käännättämisen täytäntöönpanosta vastaa poliisi.

Hakija voi hakea päätökseen muutosta Helsingin hallinto-oikeudesta. Edelleen muutosta voi hakea korkeimmasta hallinto-oikeudesta (KHO), jos KHO myöntää valitusluvan. Myös myönteisestä päätöksestä voi valittaa – esimerkiksi oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella saanut voi valittaa turvapaikan epämisestä.

Kaaviokuva

KIINTIÖPAKOLAISTEN VALINTA

Eduskunta päättää talousarvion yhteydessä seuraavan vuoden pakolaiskiintiön suuruuden. Vuodesta 2001 Suomen pakolaiskiintiö on ollut 750 henkilöä vuodessa. YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun virasto UNHCR esittää Suomelle pakolaisiksi katsottavaan henkilöitä.

Sisäministeriö (SM), ulkoasiainministeriö (UM) ja työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) valmistelevat esityksen pakolaiskiintiön alueellisesta kohdentamisesta UNHCR:n esityksen pohjalta.

Sisäministeriö tekee lopullisen päätöksen kohdentamisesta.

Tiedot viime vuosien kohdentamisesta löytyvät Maahanmuuttoviraston (Migri) internetsivulta www.migri.fi.

Migri ja muut kiintiövalintamatkalle osallistuvat viranomaiset (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) tai kunta sekä suojelupoliisi) tekevät mahdollisen esivalinnan Suomessa UNHCR:n asiakirjojen pohjalta. Lopullinen valinta tehdään, kun valintadelegaatio on haastatellut ehdokkaat henkilökohtaisesti näiden oleskelumaissa.

Kiintiössä valitut saavat Suomessa pakolaisaseman ja Migri myöntää heille määräaikaiset, jatkuvat oleskeluluvat.

Ensimmäinen lupa on voimassa neljä vuotta, jonka jälkeen sille voi hakea jatkoa.

Kiintiöpakolainen pääsee muuttamaan Suomeen, kun selvää, mikä kunta myöntää hänelle kuntapaikan.

TEM koordinoi kuntasijoituksia valtakunnallisesti. ELY-keskukset huolehtivat käytännössä pakolaisten kuntiin ohjaamisesta.

Migri sijoittaa pakolaiset kuntiin ELY-keskusten ilmoittamien, käytettävissä olevien kuntapaikkojen mukaan.

Poikkeuksena henkilökohtaisen haastattelun säännössä ovat pakolaiset, jotka UNHCR on määritellyt hätätapauskategori-aan esim. erityisen suojelun tarpeen, poikkeuksellisen vahvojen humanitääristen syiden tai akuutin lääketieteellisen hoidon tarpeen takia.

Migri päättää heidän valinnastaan tausta-asiakirjojen perusteella.

Kiintiövalintamatka voidaan poikkeuksellisesti joskus korvata asiakirjojen perusteella tehtävällä valinnalla, ns. paperitolla.

LIITE5

Lähteitä ja tietolinkkejä

- Maahanmuuttoon liittyviä keskeisiä lakeja ja asetuksia
- Ulkomaalaislaki (301/2004)
- Kansalaisuuslaki (359/2003)
- Valtioneuvoston asetus kansalaisuudesta (799/2004)
- Laki ulkomaalaisrekisteristä (1270/1997)
- Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010)
- Laki Maahanmuuttovirastosta (156/1995)
- Valtioneuvoston asetus Maahanmuuttovirastosta (193/2002)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta (1326/2014)
- Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta (1327/2014)
- Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta (1022/2014)
- Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä. (116/2002)

Valtioneuvoston periaatepäätös maahanmuuton tulevaisuus 2020 –strategiasta. http://www.intermin.fi/download/51686_Maahanmuuton_tulevaisuus_2020_LOW-res_FINNISH.pdf?5d7d3b9fd601d188. Sisäministeriö.

Pakolaiset ja turvapaikanhakijat. https://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto/pakolaiset_ja_turvapaikanhakijat

Maahanmuuttovirasto. Tietoa maahanmuutosta. <http://www.migri.fi> MAKE, Maahanmuuton mahdollisuudet ja käytännöt –hanke. <http://www.maahanmuutonmahdollisuudet.fi/> Kotouttaminen.fi.

Työ- ja elinkeinoministeriön palvelu. Sivusto on suunnattu kotouttamisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille. <http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen>

Pakolaisten vastaanotto – tietopaketti kunnille <https://kotouttaminen.fi/pakolaisten-vastaanoton-kasikirja>
Infopankki, tietoa Suomesta eri kielillä <https://www.infopankki.fi/>

InfoLango, monikielinen neuvonta <https://www.info-lango.fi/fi>

Ekapeli, suomenkielen lukemisen harjoitteluun <http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli>

Suomi taskussa, mobiilisovellus suomenkielen ja-tietouden oppimiseen <http://suomitaskussa.eu>

Suomi.fi. Maahan- ja maastamuutto. https://www.suomi.fi/suomifi/suomi/palvelut_aiheittain/maahan_ ja_maastamuutto/index.html

Maahanmuuttajat kuntalaisina. Selvitys maahanmuuttajien elämäntilanteesta ja palveluista Itä-Suomessa 2010. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen julkaisuja 8/2010. http://www.tem.fi/files/33662/Maahanmuuttajat_kuntalaisina_selvitys.pdf

Jyväskylän sosiaalipalvelut, maahanmuuttajapalvelut. <http://www.jyvaskyla.fi/sosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/maahanmuuttajapalvelut>

Väestöliitto – monikulttuurisuus: <http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/> Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet

Maahanmuuttajien koulutus. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/maahanmuuttajien_koulutus

Pakolaisneuvonta: <http://www.pakolaisneuvonta.fi/>

Suomen Pakolaisapu: <http://www.pakolaisapu.fi/>

Moving to Finland Cultural orientation training to Finland. Perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja arkielämästä, sekä suomen kielen perustanastoa. Sivusto on tarkoitettu erityisesti Suomeen tuleville kiintiöpakolaisille. Kielet suomi, englanti, ranska <http://www.culturalorientationfinland.fi/fi>

Suomi toisena kielenä -opettajille linkki: <http://www.s2opettajat.fi/linkit/verkkomateriaalit/>

Luetaan yhdessä verkosto: <http://www.luetaanyhdessa.fi/>

Materiaalia kuvakommunikointiin: <http://papunet.net/materiaalia/materiaalia-kuvakommunikointiin>

Uusi koti -opas alkuohjaukseen: http://papunet.net/sites/papunet.net/files/materiaalia/Kuvakommunikointi/haaksluoto_koivisto_uusi_koti.pdf

Selkokielistä tietoa aiheittain: <http://papunet.net/selko/>

Selkoarki opas. http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/49967_Selko-opas_net.pdf

MONIKKO –Monikulttuurisen kasvatustyön, kotoutumisen ja opetuksen kehittäminen –hanke. Paljon linkkejä! http://wanda.uef.fi/tkk/liferay/projektit/monikko/MONIKKO_materiaalikarttoitus_2011.pdf

Oppaita maahanmuuttajille Kuopio-Pohjois-Savo <http://www.peda.net/veraja/kuopio/vasta/oppaat>

Oppaita maahanmuuttajille: <http://www.kuopio.fi/web/maahanmuuttajat/oppaita-maahanmuuttajille>

Maantapa Suomessa opas: <http://www.turku.fi/public/default.aspx?nodeid=17657&culture=fi-FI&contentlan=1>

Oppaita maahanmuuttajille ja maahanmuuttotyöhön. Etelä-Karjan sosiaali- ja terveystyö: <http://www.ek-sote.fi/fi/perhejasosiaalipalvelut/momentti/oppaat%20ja%20muu%20materiaali/sivut/default.aspx>

JYTE; Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus, terveyden itsehoito-oppaat eri kielillä: <http://www.jyvaskyla.fi/terveys/terveysasemat/omahoito>

Tervetuloa Suomeen -esite eri kielillä (sivu 7/9): http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/04_maahanmuutto/07_aineistot_kirjasto/wesitteet.pdf

Kotostartti: <http://moninet.rovala.fi/loader.aspx?id=e8e09d4e-ba74-4bb1-932f-c7af6e08a900>

RedNet, Punaisen Ristin sivut. Paljon materiaalia kotoutustyöhön: <https://rednet.punainen-risti.fi/node/22309>

Vastaanotto tietyillä, kotouttamistyö kaikilla Selvitys kuntien kiintiöpakolaisten vastaanoton edellytyksistä, mahdollisuuksista ja haasteista. TEM 10/2014 THL Palveluohjaus. <https://www.thl.fi/fi/web/paatoksentekotalous-ja-palvelujarjestelma/vaikuttavuus/aikuissosiaalityon-vaikuttavuuden-arviointi/aikuissosiaalityo/palveluohjaus>

10.6.2015 Hallikainen Minna "Kun olisi yksi paikka" Maahanmuuttajien kotoutumista edistävän toiminnan kehittämistä Etelä-Savossa vuosina 2008–2013 JULKAISUJA II TOIMITUS: Minna Hallikainen JULKAISIJA: Pointti – Maahanmuuttajat työvoimaksi Etelä-Savossa <http://pointti.eu/wp-content/uploads/2014/12/Kun-olisi-yksi-paikka.pdf>

Työllisyyskatsaus Huhtikuu 2015. Työ- ja elinkeinoministeriö. http://www.temtyollisyyskatsaus.fi/Graph/Tkat/Pdf/Tkat_fi.pdf

Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/> http://www.tem.fi/files/37153/kasikirja-kaantajalle_muunos_pdf_27_6_2013.pdf